

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 3. julija 1928.

Telefon št. 2552.

STEV. 78.

Na straži.*

Ogromne naloge, katere je bilo rešiti v mladi državi po uničujoči svetovni vojski od prvih težkih začetkov, ako jih imamo dovolj živo pred očmi in v spominu, najbolj zgovorno razlagajo dejstvo, da v desetem letu novega državnega življenja na gospodarskem polju ni in skoro ne more biti dovršena konsolidacija, pa dosežena umerjenost in stalnost, to tem manj, ker je to problem, ki je mogočno odvisen tudi od naših gospodarsko-političnih odnošajev napram bližnjemu in daljnemu inozemstvu. Kakor so neogibno potrebne trgovinske pogodbe z vsemi državami, s katerimi imamo kupčijska opravila, tako je dejstvo, da dogovarjanje in dogovori z drugimi državami prinašajo vedno nove, čisto zanimive situacije, ki pa praktičnega gospodarja v industriji, trgovini in obrtu po navadi obdajajo z novimi nelahkimi nalogami. Važne trgovinske pogodbe nam je še sklepati osobito z državami, ki so nam blizu in s katerimi treba, da pridemo do točnejše urejenih prometno-političnih in gospodarsko-političnih razmer. Tako ustvarja na eni strani resnica, da treba dogovoriti še važne nove trgovinske pogodbe, na drugi strani pa okolnost, da v naši zemlji sami še iščemo v mnogih važnih gospodarskih vprašanjih ravnotežja in miru, prevažno zahtevno, da smo v zastopu koristi in pridov, kakor je naša zbornica, kot osrednji besedniki gospodarskih potreb v Sloveniji stalno in budno na straži, da nas ne prehitijo in da nas ne presenetijo gotovi dogodki, kateri bi mogli biti trajne in težke škodljivosti za ves naš gospodarski položaj, ki je na sebi sam že v danih razmerah tako malovšečen, da mi komaj moremo vzeti nase nova bremena in nadaljna poslabšanja tako v prometnih kakor v kupčijskih vprašanjih. Zbornica je po svoji prvobitni nalogi in po svojem zvanju interesno zastopstvo, ki je v prvem redu poklicano, da skrbi in čuva neprestano in zdušno, da preko noči ne utrpí nadaljne škode težko obremenjeno gospodarstvo v Sloveniji, katerega prid in koristi so zaupani njenemu varstvu in njeni brigi. Stati moramo torej na straži in stojimo na straži v obrambo vitalnih gospodarskih interesov Slovenije, ki se tičejo tako gospodarjev kakor sotrudnikov in pomočnikov, pa posredno tudi naših občnih in kulturnih interesov, zakaj ob propadanju materialne blaginje ne bi bili sojeni solnčni dnevi niti duhovni kulturi, niti splošnemu blagostanju. Ako nam je tako vodilo in se držimo takega kazipota, potem je razumljivo, da moramo svoje razpoložne sile in moči predvsem obračati sedanjim in bodočim potrebam v prvi vrsti, pa je naravno, da bi bilo pogrešno, ako bi, preveč zavzeti z retrospektivnim delom in z registriranjem preteklih dogodkov, opuščali obrambno in odporno delo, pa si morda s takim grehom naložili zaslužen očitok, da nismo bili dovolj budni čuvarji za vitalne potrebe živega gospodarskega življenja. Priznati moramo bridko resnico, da smo ob večkrat grajani vihravosti v naši upravi le prepogosto izpostavljeni novim ukrepom, ki prinašajo takorekoč preko noči nevšečna presenečenja, ki širokim gospodarskim zanimancem povzročijo nove skrbi, novo delo in, kar je najhujše, nova občutna bremena.

ki rada bistveno učinkujejo na konkurenčne pogoje in stavlajo v nevarnost tudi položaj našega uslužbenstva in delavstva. Tako mora pri vseh gospodarjih in delojemalcih vzbujati upravičeno nevoljo ravnanje železniške uprave ob nabavljanju premoga za železnice, katero je zaneslo ponovno že razburljiv nemir v celo premogarsko industrijo našo in trdo zadelo številne delavce. Kakor so razumljivi taki pojavi v prvih letih novega državnega življenja, ko razne sile iščejo, brezobzirno se uveljavljajo, miru in izravnanja v neki rezultanti, je vendar za praktičnega gospodarja, ki si v svojih računih in v svojih snovanjih mora jemati za podlago ob času računanja obstoječe pogoje, le prepogosto krut stresljaj, ako se naenkrat na vrat na nos po nepričakovanem ukrepu prevržejo temelji njegovih računov. Jasno in razumljivo je, da je v takih prilikah prav posebno potrebna čuječnost in budnost interesnih zastopstev, kakor je zbornica, pa je razumljivo, da je bil ob pogostih novih ukrepih v zadnjem času največji del naših moči zavzet po obrambnem in odpornem delu. Kakor je nevhvaležno to delo, kakor žalibog osobito pri površnih presojevalcih razmer ne najde pravega priznanja, je vendar dejstvo, da strumna pripravljenost in pravočasno zastavljen odpor prepreči mnoge težke nesreče, ki prete gospodarskim krogom. Osobito na prometnem in na carinskem polju se radi ponavljajo ukrepi, ki prečijo normalen potek gospodarskega prizadevanja našega, pa je v tem pogledu osobito spomniti na vprašanje zakupnih cen za ležarinske prostore na železnici in vprašanje carinjenja raznih tekočin v železnih sodovih. V obeh teh vprašanjih, razen cele vrste drugih, smo se čvrsto zavzemali za očuvanje oškodovanih koristi. Od tedna do tedna narašča naše informativno delo, ki ga opravljamo interesantom, domačim in tujim nasproti, pismeno, osebno ter po svojih odposlancih na shode, ankete, občne zbornice, predavanja. V tem pogledu gre naša zbornica morda celo predaleč. Ta služba, ki je takorekoč permanentna, stane mnogo časa in denarja, pa je treba, da jo interesantje cenijo kot dragoceno napravo. Praktično gospodarsko delo tako v industriji kakor v trgovini prinaša zadnja leta cele gromade skrbi, dela, stroškov vsled zamude časa, posredovanja, objašnjevanja, reklamacij tako, da jemlje praktičnemu gospodarju in njegovim sotrudnikom velik del njegove življenske energije, katero bi mogel z boljšim pridom obrniti na koristnejša opravila. Kdor pozna številne stiske in nadloge praktičnega gospodarja, se mora čuditi neizčrpilivi vztrajnosti in žilavi potrpežljivosti, ki jo ima čandanes trgovec in obrtnik v svojem poslu, ako noče, da ga uduše različne administrativne nadloge. Resnica je, da mora v kupčijskem življenju voditi korist in pridobitnost, ali žilavost naših gospodarjev se z golim kupčijskim materializmom ne da zadostno razlagati, pa je treba čandanes v resnici posebnega veselja do poklica obrtnim in trgovskim gospodarjem, da se ne naveličajo večnih nadleg in ne omagajo, marveč vztrajajo in delajo naprej s še večjo energijo. Potrpi pač čisto, ne zastrašeni, ustavljeni, a ne premaknjeni. Prepričani o tem, da ravnanje z gospodarskimi krogi ni pravo, moramo v svojih zastopih pri vsaki priliki poudarjati, da je treba v svojo našo upravo drugega duha, drugega naziranja, ki bo pravičnejše so-

dilo in vpoštevalo vrednost dela in prizadevanja trgovskih, obrtnih in industrijskih gospodarjev. Ako hočemo, da se naše prilike v gospodarstvu v resnici izboljšajo, potem je tak nov duh nepogrešno potreben v naši upravi vseh strok, pa dana tudi potreba čimprejšnjega izboljšanja materijelne stanja državnih uslužbencev. Na vsak način gospodarski krogi ne moremo dopustiti, da bi upravna mesta nam nasproti pozabljala dolžno obzirnost in bi se nas potiskalo med državljanje manjše vrednosti.

PRODAJA SOLI NA DROBNO.

Uprava državnih monopolov je odredila, da smejo pooblašteni maloprodajalci soli prodajati od dne 1. julija 1928 dalje vse vrste soli za človeško prehrano po ceni Din 2-50 za en kilogram, a zmleto kameno in morsko sol pa po Din 2-75 za en kilogram.

* * *

NAŠE INOZEMSKO POSOJILO ODGO-DENO DO JESENI.

Vesti, ki so že delj časa krožile v javnosti, da namreč zadeva z našim zunanjim posojilom ni ravno kar najboljša, se potrjujejo. To se razvidi iz izjave, ki jo je podal 26. junija namestnik finančnega ministra. Kot vzrok odgoditve navajajo nizki tečaj 7% Bleirovega posojila. Ta tečaj naj bi namreč služil kot merilo emisiji novega posojila. Toda, kje je pa garancija, da bo ta tečaj jeseni boljši. Mi še nismo izpolnili dva glavna pogoja, ki so ju stavili angleški bankirji. V prvi vrsti še ni predložen zakon o stabilizaciji dinarja, v drugi vrsti pa Narodni skupščini tudi ni predložen zakon o posojilu, namreč pooblastilni zakon, da se sme tako posojilo najeti. Jasno je, da brez zakona o posojilu in brez stabilizacije dinarja ni govora o emisiji novega posojila. Teško je pa danes reči, kdaj bo Narodna skupščina sprejela ta dva zakona. Govorilo se je tudi o predumu na račun posojila. Tudi komunikacije finančnega ministra govori o možnosti takega predumu. Toda brez stabilizacije dinarja, brez zakona o posojilu in pa men-

da brez ratifikacije netlunskih konvencij menda niti predujma ne bo. Posojilo je bilo predvsem potrebno Narodni banki, da nakupi toliko deviz, da vzdrži tečaj dinarja na današnjem nivoju. V drugi vrsti ga pa potrebujejo, da izvedejo nekatere investicije, ki bi dvignile naše gospodarstvo. Narodna banka ima še 400 milijonov tujih deviz. Iz druge tranše Bleirovega posojila iz leta 1926 imamo še na razpolaganje 9 milijonov dolarjev in okoli pol milijarde dinarjev. Te zneske bomo dobili, v kolikor ne napredovala gradnja Jadranske železnice, Toda glavno za naše gospodarstvo je, da je pričakovati zelo ugodno žetev. Leta 1925 je bila žetev zelo dobra. In mi smo dobili v par mesecih eno milijardo dvesto milijonov dinarjev deviz več nego jih je potrebovala uvozna trgovina. Spričo tega ni nevarnosti za tečaj dinarja, če se tudi posojilo odgodi za leto dni. Odgoditev posojila torej ni tako velika tragedija.

JUGOSLOVANSKO - ČESKOSLOVANSKA TRGOVINSKA POGAJANJA.

Splošno so pričakovali, da bodo pogajanja jugoslovanske delegacije na Dunaju radi jugoslovansko-avstrijske pogodbe končana 30. junija. Zdaj pa poročajo, da ta pogajanja ne bodo še kmalu končana in se je radi tega začetek pogajanj s českoslovaško delegacijo radi pogodbe s Českoslovaško, ki bi se imela začeti v Pragi neposredno po pogajanjih z Avstrijo, odložil do jeseni.

Ljubljanska borza.

Tečaj 2. julija 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-91
Berlin 1 M	13 5725	13-6025
Bruselj 1 belga	—	7-9405
Budimpešta 1 pengő	—	9-9165
Curij 100 fr.	1094-10	1097-10
Dunaj 1 šiling	7-9930	8-0230
London 1 funt	—	277-26
Newyork 1 dolar	56-745	56-945
Pariz 100 fr.	—	223-30
Praga 100 kron	168-10	168-90
Trst 100 lir	297-75	299-75

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v III. četrtletju 1928.

(Opozorilo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Dospelost direktnih davkov:

Dne 1. avgusta dospo v plačilo neposredni davki za III. četrtletje 1928. Ako se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti, se z zamudnimi obrestmi vred prisilno izterjajo.

II. Davek na poslovni promet.

Davkoplačevalci, ki vodijo knjigo opravljene prometa, to je oni, katerih promet je v letu 1927 presegel vsoto 360.000 dinarjev, so dolžni do 30. julija 1928 odpreti s posebno prijavo davek od prometa, opravljenega v II. četrtletju 1928.

Ostali davkoplačevalci, to je oni, ki plačujejo davek na poslovni promet pavšalno, plačajo sočasno z drugimi davki tudi tretji obrok davka na poslovni promet za I. 1928.

III. Uslužbeni davek.

Službodajalci so dolžni od uslužbencev pobrane zneske odpreti davčnemu uradu najkasneje 15. dan po preteku vsakega meseca. Službodajalci, ki redoma nimajo več nego pet zaposlencev, pa

odpremljajo pobrane davčne zneske do 15. dne po preteku vsakega četrtletja, to je prvič za mesec april, maj in junij t. l. do dne 15. julija t. l.

IV. Hišni davek.

Hišni davek za leto 1929 se bo odmerjal že po novem zakonu o neposrednih davkih. Dokler se ne objavijo obrazci napovedi za odmero tega davka, odpade v III. četrtletju vsakega leta dosedaj predpisano napovedovanje najemnin.

V. Periódne takse.

a) Od kuponov ali dividend in od taktiem se plačuje 1% taksa v 15 dneh po odobritvi bilance;

b) do dne 15. julija t. l. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek v minulem polletju otvorjenih tekočih računov in plačati odpadajočo takso v kolkih, ki se prilepijo na seznamek;

c) od dopolnilne prenosne takse v letnem iznosu nad 500 Din je plačati tretji obrok od 1. do vštetelega 15. julija 1928. Neplačane zneske izterja finančno oblastvo prisilnim potom;

č) toliko takso za pravico, da se tožijo opijače je plačati za III. polletje do dne 31. julija 1928, sicer se izterja eksekutivno.

* Na straži je naslov uvodnim besedam k predsedstvenemu poročilu o delovanju Zbornice TOI, ki ga je podal v plenarni seji 27. p. m. predsednik I. Jelačin ml.

Za obrtno pospeševanje v Sloveniji.

K članku generalnega tajnika g. dr. Frana Windischer-ja, ki smo ga priobčili prošli terek, prinašamo v naslednjem poročilo, koje je podal o obrtnem pospeševanju v Sloveniji v plenarni seji Zbornice TOI dne 27. junija t. l. podpredsednik g. Ivan Ogrin. To poročilo se glasi:

Plenarna seja dne 15. marca 1928 je temeljem poročila o obrtnem pospeševanju votirala za namene obrtnega pospeševanja v tekočem letu znesek Din 100.000— in izvolila poseben odbor da izdela pravilnik za Zavod za pospeševanje obrta kot zbornično napravo. Odbor je imel dne 20. junija t. l. posvetovanje in je na podlagi načrta, ki ga je po navodilih predsedstva izdelal gosp. dr. Fran Windischer, soglasno sprejel pravilnik v obliki, kakor je bil doposlavljen vsem zborničnim članom že pred nekaj dnevi. O tem pravilniku so se posvetovali vsi trije odseki (v svojih večerajšnjih sejah). Pravilnik ima v mislih Zavod za pospeševanje obrta Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Sloveniji. Zavod je zbornična last in zbornična naprava. Uprava zavoda je urejena tako, da je glavni organ kuratorij, ki iz svoje srede izvoli upravni odbor kot izvršujoči organ. Zavod za pospeševanje obrta si mislimo tako, da bodo v njem zastopani glavni avtonomi činitelji: Ljubljanska in mariborska oblast ter poleg Ljubljane in Maribora tudi Celje, ki je živo mesto obrtniškega gibanja v Sloveniji. Pri tem izhajamo iz prepričanja, da bodo navedena avtonomna mesta v zavesti velike gospodarske in narodnopolitične važnosti našega obrtniškega stanu prispevale stalno za potrebe zavoda z zneski, ki odgovarjajo važnosti in vrednosti obrtniškega stanu. Ko sprejmemo v Zbornici pravilnik, se obrnemo do vseh mest ter jih prosimo za sodelovanje in prispevke. Pri upravnih ljubljanske in mariborske oblasti smo imeli že priliko govoriti o naših namenih glede obrtnega pospeševanja in smo našli lepo razumevanje za to potrebno napravo. Obe oblasti upravi imata v svojih proračunih za tekoče leto vpoštene svote za namene, ki so posredno ali neposredno v zvezi z obrtnim pospeševanjem. Izpregovoriti mi je pri tej priliki tudi o državnem pospeševanju obrta v Sloveniji.

Od predvojnih časov imamo v Ljubljani Zavod za pospeševanje obrta, ki je po prevratu postal državna last. Ta urad se v okviru skromnih denarnih sredstev, ki jih država daje na razpolago, vestno trudi in hvalevredno prizadeva koristiti našemu obrtniške-mu stanu. Pred leti je bil ustanovljen v Beogradu državni zavod za pospeševanje industrije in obrta, pa je bilo po njegovem statutu določeno, da je Urad za pospeševanje obrta v Ljubljani z ekspozituro v Celju, odnosno pozneje v Mariboru njegova filijalka. Do leta 1927/28 je imel Urad za pospeševanje obrta v Sloveniji svojo postavko v državnem proračunu. V državnem proračunu za leto 1928/29 je pa nastala dvojna izprememba. Na eni strani so sredstva za obrtno pospeševanje v Sloveniji predvidena kot sredstva za napravo, podrejeno centralnemu zavodu v Beogradu. Proračunska samostojnost je izgubila. Na drugi strani pa navaja državni proračun v svojih postavkah 970 in 971, 974, urad v Ljubljani in Mariboru kot naprave državnega zavoda za pospeševanje industrije in obrta v Beogradu. Pri tem je pripomniti, da materialni stroški niso razdeljeni med ta dva urada, pa se v tem pogledu vrše pogajanja. V Zbornici smo prišli do prepričanja in pri obeh oblastnih upravah so z nami istega mnenja, da državna naprava za pospeševanje obrta ne zadošča in da treba z večjimi sredstvi in v obilnejšem obsegu začeti z delom za povzdigo naše obrtnosti v Sloveniji. Poleg državnega obrtnega pospeševanja s sredstvi, ki jih daje država, bo začelo delo na tem polju v našem zavodu, ki ga ustanovljamo, pa smo mnenja, da je toliko hvaležnega dela v tej stroki, da je mogoče paralelno delo državne

in avtonomne naprave. V mnogem oziru, zlasti glede strokovnih učiteljev, bo mogoče medsebojno podpirati se, zakaj izkušnja uči, da je v državni centralni upravi lažje dobiti umevanja za nove strokovne moči nego za najpotrebnejše subvencije v denarju. Priporočam plenumu sprejetje pravilnika, ki je premišljeno in preudarno izdelan, pa si bom dovolil po sprejetju tega pravilnika staviti predloge glede izvolitve zborničnih članov v kuratorij po določilih pravilnika. Vpoštevajoč sklepe obrtnega odseka z dne 26. junija se usojam hkratu predlagati sledeča dva dostavka k poslovniku, ki ga imate v rokah:

Ad § 1. »Po možnosti in potrebi se ustanovi ekspozitura zavoda v Mariboru.«

Ad § 2. »ter izdaja potrebnih odhodnih izpričeval o obisku takih tečajev.«

Zbornica je gornje poročilo in predloge soglasno sprejela.

Tempo — značilo modernega razvoja trgovine.

Neumorno iskanje po novih potih in sredstvih privede do učinkovitih prodajalnih uspehov.

»Tempo« po načelih novodobne trgovske vede pomeni: »Ne pusti kapitala mirovati.«

To krilatico je prvi izrekel znani ameriški publicist Herbert N. Casson; da je utemeljena, nam kažejo že sledeče jako značilne črtice:

»Najuspešnejši kapitalist na svetu je počestni razprodajalec časopisov, njegov zaslužek znaša dnevno 200%.

Navidez nezasišan uspeh! Račun pa daje ugotovitvi prav, kajti ta »podjetnik« ima glavnicu in blago neprestano v teku.

Zjutraj začne z desetimi dinarji in si nabavi 20 časopisov, čez dan stori to trikrat ter napravi večer sledeči zaključek: Naloženi kapital: 10 dinarjev, ki so bili trikrat v obratu in tako omogočili nakup in razprodajo 60 izvodov, pri katerih je mož zaslužiti po 35 par, torej skupaj 20 dinarjev, če mu morda kak komad ostane neprodan.

Facit: 200% zaslužka. Zdaj pa vzemimo srednjega juvelirja kot primer; recimo, da je njegova blagovna zaloga vredna pol milijona dinarjev in da prodaja na leto za to vsoto; njegova glavnicca je krožila v tej dobi samo enkrat; fant s časopisi je v istem času že šeststokrat svoj kapital premenjal. — Seveda je v juvelih več blišča ko dobička.

Bistvo trgovstva je zamenjava — obrat; denar za blago — blago za denar in zopet denar za blago — to pa naglo; čim hitreje poteče procedura, tem večji so uspehi, v tem tiči tajnost visokih dividend.

Če vprašaš trgovca, kaj mu je najpotrebnejši, sigurno dobiš odgovor: »Več kapitala« —. To pa le redkokdaj drži; navadno je zadosti glavnicca na razpolago, ampak potek izkoriščanja je prepočasen.

Vsak si lahko podvoji premoženje, če podvoji hitrost obrata z blagom, zato pa novega kapitala ni potreba.

Vsekakor je koristneje študirati boljše prodajalne načine, si jih prisvojiti, kakor plačevati bankam obresti.

V tem preudarku bo trgovec gotovo na boljšem, če žrtvuje nekaj za oglase, kakor da se zadolži pri denarnih zavodih.

Vrhovno obratno pravilo vsakemu trgovcu bodi: »danes noter, jutri ven«; torej: tempo! brez zastoja.

K. Tiefengruber.

SREDNJEVROPSKI PREGOVNI DOGOVOR.

Kakor izve »Vossische Zeitung«, se vrše pogajanja med nemškimi, angleškimi in češkoslovaškimi izvozniki premoga pogajanja, ki smerijo na to, da se izključi konkurenca na srednjeevropskih trgih premoga in koksa. Predvsem se pogajajo o omejitvi dobavališč. Poljskih interesentov zazdaj še ne nameravajo pritegniti. Razven tega se pa vrše še pogajanja med Nemčijo in Češkoslovaško, da zmanjšajo konkurenco obeh držav na avstrijskem trgu.

IZ DELOVANJA POKOJNEGA GUVERNERJA NARODNE BANKE LJUBOMIRA SREČKOVIČA.

Že v sobotni številki smo poročali o smrti guvernerja Narodne banke Ljubomira Srečkoviča. Pogreba, ki se je vršil v petek dne 29. p. m. popoldne, so se udeležili skoro vsi člani bančne uprave, med njimi iz Slovenije g. Ivan Jelac in ml. Poleg zastopnikov vlade in centralnih oblasti so bile pri pogrebnih svečanostih zastopane tudi vse važnejše gospodarske korporacije, saj je zavzemal pokojnik med gospodarskimi delavci predvojne Srbije najodličnejše mesto in njegovi preudarnosti, spretnosti in globokemu spoznanju gospodarskih razmer doma in v inozemstvu je bila predvojna Srbija hvaležna za njene najznatnejše gospodarske uspehe. Tako je dal pokojnik leta 1895., ko je Avstro-Ogrska prepovedala uvoz živine iz Srbije, pobudo za osnovanje družbe za živinski trg in klavnico. Društvo je postala baza za razvoj klavniške industrije, ki je prinašala dobičen del celokupnih budžetnih dohodkov. Leta 1900. je Avstrija ponovno zaprla mejo za uvoz in prevoz živine iz Srbije. Na trgu je bilo tedaj nad 100.000 težkih in prepitanih prašičev. Obstoja je nevarnost, da se ta narodnogospodarski zaklad izgubi. Tedaj je bil pokojni Srečkovič zopet prvi, ki je organiziral klanje svinj ter razpošiljanje predelane-ga svinjskega mesa mimo Avstrije v Anglijo, Francijo, Švico, a mast v Nemčijo. Ko je leta 1910 dovolila Avstrija samo uvoz živine v zaklanem stanju, je bila Srbija s svojo dobro organizirano klavniško industrijo na to že pripravljena in se je že prvo leto 1911 zredilo samo za izvoz okoli 200.000 mastnih prašičev in 50.000 volov. Pa če je imel pokojni Srečkovič v svojem plodonosnem in neumornem delovanju že samo te uspehe, da ne govorimo o njegovem povojnem delovanju in snovanju, bo njegovo ime v gospodarski zgodovini Srbije zapisano z zlatimi črkami. Da bi Narodna banka prišla v čim ožji kontakt z našimi izvozniki, si je izbrala leta 1922. Ljubomirja Srečkoviča, tega najboljšega poznavalca naših izvoznških potreb, svojim guvernerjem in njegovemu prvo delo na tem mestu je bila uvedba sezonskih kreditov, ki jih je naš izvoz tako živo potreboval.

OBLETNICA OTVORITVE LJUBLJANSKE BORZE.

Ljubljanska borza z devizami je 30. junija zaključila prvo leto svojega obstoja. V prvi polovici leta svojega delovanja, to je v drugi polovici leta 1927, je imela borza prometa za 393 milijonov dinarjev. V prvi polovici leta 1928 je znašal promet 453 milijonov dinarjev, skozi celo poslovno leto torej 846 milijonov dinarjev.

USTANOVITEV DEŽELNE ZVEZE SRBSKIH POLJEDELSKIH ZADRUG V NOVEM SADU.

Zveza srbskih poljedelskih zadrug, v kateri je včlanjenih 62 zadrug, je imela pred par dnevi v Novem Sadu zaupno konferenco, katere se je vdeležilo 58 zadrug. Konferenca je soglasno sklenila, ustanoviti v Novem Sadu centralo srbskih poljedelskih zadrug. Ta sklep pomenja ločitev od beograjske centrale.

AMERIŠKA POŠILJATEV ZLATA V FRANCIJO.

30. junija t. l. je iz Newyorka zopet odplula v Francijo nadaljna pošiljatev zlata v vrednosti 28 milijonov dolarjev. Od meseca septembra 1927 so poslali iz Amerike zlata v vrednosti 257 milijonov dolarjev.

Krenimo na nova pota!

II.

Kaj pa Evropa? Če primerjamo evropsko gospodarstvo z ameriškim, tedaj vidimo, da je evropsko gospodarstvo razrahljan, brez organskih zvez nastal konglomerat. Četudi nočemo tajiti, da je Evropejec ravnatoko talentiran, marljiv in za gospodarsko delo sposoben kakor pa Amerikanec, vendar pa pridemo do prepričanja, da je vzrok njegovega nazadovanja njegova mentaliteta. Evropa je še vse preveč prežeta z bojevitostjo, na gospodarsko politiko

Evrope še vedno vplivajo priprave na vojno oziroma na obrambo proti vojni. Pri zgradbah železnic ne odločajo vedno potrebe višje gospodarske organizacije, marveč strateški oziri, pri zgradbah cest se predvsem ozirajo na možnost vojne in tudi v industrijni produkciji prevladuje čestokrat misel na vojno. Prebivalstvo v Evropi stalno narašča. Produkcija pa ni zmožna, kriti zvečani konsum. Pred vojno to ni bilo nevarno, ker se je Evropa opirala na mogočno kolonialno posest, ki je omogočala, da je zanemarjala eksploatacijo svojih lastnih gospodarskih sil. Evropska industrija je živela pred vojno od sirovin, ki jih je dobivala iz svojih kolonij. In dočim smatra Amerika domači konsum za predpogoj svojega razvita, mora Evropa velik del svojih izdelkov izvažati. Pred in v vojni je bilo to mogoče, saj je imela evropska industrija svetovni monopol. Danes pa ne more biti več tako, ker je prišla ameriška industrija s popolnejšimi in boljšimi izdelki na trg. Pa tudi kolonije, ki jih je Evropa med vojno industrializirala, se samostojno razvijajo. Če ostane Evropa pri svojem starem sistemu, tedaj je v nevarnosti, da prične gospodarsko propadati in da postane šeasoma ameriška kolonija.

Vse evropske države morajo uvaževati to ameriško nevarnost. Sistem industrielnega monopolnega gospodarstva mora prenehati. Preiti se mora k principu, da se popolnoma izrabi vsi notranji energijski viri. Idealni cilj mora biti, da Evropa sama prideluje vse potrebne sirovine in da tudi, v kolikor je to mogoče, konsumira tudi sama svoje industrijske izdelke. Ali je pa to mogoče?

V gosto naseljenih državah z višjo kulturo je le težko zvišati produkcijo. Vendar pa to ne velja za vzhodnoevropske države. Vzemimo le Rusijo, Turčijo, Poljsko in pa Balkan, ki so prebogat naravnih zakladov, ki jih pa žal ne znajo ali nočejo izrabiti. Če smo prej trdili, da v najbolj kultiviranih državah Evrope posameznik le eno četrtino onega producira, kar izdelava Amerikanec, tedaj smemo smelo reči, da producira posameznik v Vzhodni Evropi eno četrtino produkta zahodnega Evropejca. Rusija bi mogla za nedogleden čas gospodarsko in produktivno zaposliti odvišno prebivalstvo Vzhodne Evrope. To ogromno ozemlje je takorekoč skoro neizrabljeno in bi se moglo samo v produkciji žita ogromno razviti. V premogovni in petrolejski produkciji ima vzhodna Evropa skoro neizmerne izgledne. In če bi mogli doseči le eno desetino tega, kar izkazuje Ameriške združene države z izrabo strojnih in vodnih sil, tedaj bi ne bilo več pasivnih trgovinskih bilanc.

Gospodarska bodočnost Evrope zahteva predvsem, da prično racionalno izrabljati v vzhodnih evropskih državah in pa na Balkanu naravne zaklade in pa popolnoma uporabljati vse delovne moči.

Največja ovira razmahu vseh gospodarskih sil v Evropi pa je grozovita gospodarska razdrapanost.

Tudi naša Jugoslavija je silno bogata na naravnih zakladih, ki so danes večinoma še neizrabljeni. Pridnih delovnih rok imamo dovolj, da bi dvignili te zaklade. Toda žal nimamo pravih iniciatorjev, pravih voditeljev, da bi prevzeli organizacijo gospodarskega dela. Vojna in povojna doba je rodila preveč politike. Pri presojevanju gospodarskih vprašanj in zadev žal še vedno prevladuje politično stališče. Gospodarska vprašanja stopajo vedno bolj v ospredje ter odvijajo politična vprašanja.

Naša gospodarska bodočnost je odvisna edinele od nas samih, od našega dela in od naše pametne politike. Če bi se v naših skupščinah pečali bolj z gospodarskimi vprašanji — ki so edino merodajna za razmah držav — nego pa z vsakdanjimi političnimi malenkostmi, otročarijami, ne bi bilo tudi zadnjih žalostnih dogodkov v naši javnosti, dogodkov, ki povzročajo, da se vsa narodna energija izrabi le v bojih za fantomi, namesto za povzdigo našega narodnega gospodarstva.

—rš.

Načrt novega stečajnega zakona.

(Poročilo zborničnega konzulentu dr. Josipa Pretnarja na plenarni seji dne 27. junija 1928.)

Ministrstvo pravde je poslalo zbornici načrt stečajnega zakona kraljevine SHS ter jo pozvalo, da se o njem izjavi. Stojimo torej pred zakonom, katerega uveljavljenje naj bi odpomoglo težkočam in zmanjšalo veliko škodo, ki jo povzroča našemu gospodarstvu neenotnost in pomanjkljivost naše sedanje zakonodaje o postopanju proti insolventnemu dolžniku.

Načrt stečajnega zakona je obravnavala posebna zbornična anketa in je bil v razpravi tudi v sejah trgovskega, obrtnega in industrijskega odseka. Ugotovilo se je, da je načrt v glavnem dober.

Načrt novega stečajnega zakona je po svojem sestavu in po svoji vsebini povzet po sedaj pri nas veljavnem avstrijskem konkurznem redu iz leta 1914, ki je na glasu kot eden najboljših evropskih stečajnih zakonov.

Od važnejših novih določb in izprememb bi bilo omeniti te-le: Izpuščen je važni § 12. avstr. konk. reda, ki govori o ugasnitvi odločitvenih pravic, pridobljenih v zadnjih 60 dneh pred dovršitvijo stečaja z izvršbo v zavarovanje ali izterjanje. § 22. govori o odgovornosti onega, ki odstopi svojo terjatev v inozemstvo, § 36. povsem umestno združuje primere pravnih del, katere se more pobijati napram dolžnikovima bližnjim sorodnikom, § 53. uvršča v drugi razred terjatev zahtevka nedoletnih proti insolventu kot varuhu. Po § 70. morejo predlagati stečaj zavarovani upniki samo, če niso zadostno kriti, § 72. govori o postopanju proti dolžniku, ki je pobegnil. Novost so §§ 73., 74. in 75., ki govore o uvedbi konkurznega postopanja ex offio, brez predloga upnikov, § 86., ki govori o imenovanju upravitelja stečajne mase, uvaja prvenstvo za odvetnike in notarje. Po § 95. morejo biti izvoljeni v upniški odbor, ki je fakultativen, samo oni upniki, ki niso zavarovani in niso v sorodstvu z dolžni-

kom, § 115. razširja terjatev tudi na pripadnike. Za sprejem prisilne poravnave v stečaju je po § 154. potrebno, da dolžnik nudi najmanj plačilo ene petine najkasneje v dveh letih in po § 159., da glasuje za poravnavo dvetretjinska večina pri naroku navzočih ali zastopanih upnikov s ¾ iznosa vseh terjatev. Po § 166. mora sodišče odrediti odobritev poravnave, ako to zahtevajo obči interesi ali ako nudi dolžnik upnikom tretjega razreda manj kot eno tretjino. Zneski avstrijskega konkurznega reda v kronah so povprečno valorizirani na dinarje. Kot nezaten se smatra stečaj, v katerem terjatve po priliki ne presegajo vrednosti 100.000 Din.

Izpremembe in dopolnitve, ki naj bi se izvršile, da bo povsem ustrežal načrt stečajnega zakona interesom gospodarstva, bi se nanašale predvsem:

1. Na pospeševanje in poenostavljenje postopka;
2. na vprašanje upravitelja mase in vpliv upnikov na postopanje;
3. na stroške stečaja.

Ad 1. Glede pospeševanja stečajnega postopka se predlaga:

V §§ 102. in 126. načrta naj se znesek, ki je merodajen za pristojnost stečajnega sodnika kot sodnika poedinca v razsojanju sporov, določi na 125.000 Din, kakor je to v pravnih stvareh pri zbornih sodiščih v Sloveniji in Dalmaciji. Enako naj se poviša v § 181. načrta znesek terjatev, do katerega se smatra stečaj za nezaten.

Za vse pravde, ki že tečejo, ko se otvori stečaj ali ki nastanejo šele med stečajem ter se tičejo stečajne mase, naj bo izključno pristojno posebno sodišče pri stečajnem sodišču. Do vrednosti spornega predmeta Din 125.000 razsoja stečajni sodnik ali sodnik stečajnega sodišča po predpisih za postopek pred okrajnimi sodišči. V pravnih za višjo vrednost naj pod predsedstvom predsednika stečajnega sodišča sodi senat dveh članov stečajnega sodišča iz dveh zaupnikov, ki jih določi vsaka stranka. Odločbe takega sodišča se morejo izpodbijati samo v takih primerih kakor izrek razsodnikov radi ničnosti.

Za pravde tekom stečajnega postopa-

nja, ki se tičejo stečajne mase, naj se uvedejo kratki roki, kakor veljajo n. pr. v meničnih sporih. Dovoljen je le priziv na apelacijsko sodišče.

(Nadaljevanje in konec prih.)

Iz naših organizacij.

K zatvoritvi trgovin na Vidov dan daje Trgovski gremij v Mariboru svojemu članstvu sledeče pojasnilo: Ministrska uredba o delovnem času jasno določa, da morajo biti trgovski in obrtni lokali na Vidov dan celo dopoldne zaprti, na kar je gremij že prejšnji teden opozoril svoje članstvo potom časopisja. Dne 25. junija pa je prejel gremij od Zbornice TOI dopis, da je g. veliki župan odredil, da morajo biti v Mariboru lokali med slovesnim rekvijem, ki se vrši ob 10. uri, brezpogojno zaprti in ker je bilo tudi v Ljubljani odrejeno, da imajo biti trgovine med 10. in 11. uro zaprte, je gremij svoj prvotni oglas preklical ter objavil odredbo državne oblasti, ki določa zatvoritev lokalov samo za eno uro. Zadnji dan pa je veliko županstvo ta svoj ukrep potom časopisov preklicalo in odredilo to, kar je gremij itak že vnaprej razglasil. Iz tega sledi, da ne zadene gremija na celi ogromni zmešnjavi nikaka krivda, želeli bi pa s strani državne oblasti več resnosti, da ne prekliče jutri tega, kar je danes odredila. — Načelnik: Vilko Weixl.

Svarilo pred nepooblaščenim zastopnikom! Neka oseba obiskuje trgovske tvrdke in se izdaja za zastopnika tvrdke Vidra & Buhoslav, ki ima svoj sedež v Pragi. Ker dotična oseba ni pooblaščen in je torej neupravičena nabirati kakršnasibodi naročila za imenovano tvrdko, se opozarjajo vse trgovske tvrdke, da so pred dotično osebo oprezne in ji ne nasedejo.

PRED DOBRO ŽETVIJO V VOJVODINI.

V celi Vojvodini in v Sremu je žetva v polnem teku. Ječmen že žanjejo, okoli Novega Sada so v četrtek pričeli žeti tudi pšenico. Od pondeljka naprej je pa na rodovitnih ravninah od ranega jutra pa do poznega večera na tisoče delavcev,

ki žanjejo. Žetev je dobra v vsakem oziru, nekatere žitarnice so obrodile naravnost izborna. Za izvoz bo mnogo dobrega blaga, kar bo nedvomno vplivalo na ozdravljenje kmetijskih finančnih razmer, pa tudi na našo gospodarsko in finančno politiko. Pšenica je zelo dobra. Letos se bo pridelalo 8 do 13 meterskih stotov na katastralnem johu. Manj nego 8 meterskih stotov bodo pridelali na neracionalno obdelanih poljih v Makedoniji. Toda ta minus bodo izravnala vzorna vojvodinska gospodarstva s 14 do 16 meterskimi stoti na joh. Rži je tam malo. Vendar je bo pa za 30 odstotkov več nego lani, kar znači na katastralni joh 9 do 12 meterskih stotov. Ovsja se malo in je slab. Ječmen je zelo dober. In kar je glavno, pivovarniško blago je zelo težko in ga bodo hitro odprodali v inozemstvo. Pridelka je povsod nad 10 meterskih stotov na joh. Koruza je različna. Ni se dobro in povoljno razvijala radi nenavadno hladnega poletja. Zelo zaostala in slaba je v Dolenjem Sremu, boljša je v Bački, Banatu in v Srbiji. Če bi bilo zdaj nekoliko dežja, bi res mogli računati s srednjo žetvijo. Hmelj je v nizkih položajih slab, ker trpi vsled listnih uši. V okolici Bačkega Petrovca je peronospera zelo škodovala. V teh krajih je hmelj zaostal v rasti za 1 do 2 metra. Brali bodo sicer nekoliko pozneje, toda to še ne znači preslabe letine.

Denarstvo.

Uradni tečaji dinarja. Finančno ministrstvo je določilo za julij sledeče uradne tečaje dinarja: 1 napoleon — 219, 1 zlata turška lira — 247.50, 1 angleški funt — 277.20, 1 dolar — 56.80, 1 kanadski dolar — 56.50, 1 zlata marka — 13.58, 1 poljski zlot — 5.37, 1 avstrijski šiling — 8, 1 belgijski belg — 7.94, 1 madžarski pengö — 9.90, 100 francoskih frankov — 223.30, 100 švicarskih frankov — 1094, 100 italijanskih lir — 298.80, 100 holandskih goldinarjev — 2290.50, 100 rumunskih lejev — 34.80, 100 bolgarskih lejov — 41, 100 danskih kron — 1522.70, 100 švedskih kron — 1524.30, 100 norveških kron — 1531, 100 pezet — 938, 100 drahem — 74.20, 100 Kč — 168.30. Ti tečaji veljajo od 1. do 31. julija. Po njih se plačujejo tudi pristaniške takse.

Ivan Hribar:

92

Moji spomini.

»Beatissime pater!

Natio slovena, ramus magnae familiae slavicae, numerans circa 1,200.000 animas, occupat meridionales regiones ditionis Austriacae penes mare Adriaticum et nonnulla vicina regnorum Italiae et Hungariae. Nulli unquam genti injuriam fecit, attamen pro conservatione primitivorum suorum jurium naturalium atrox bellum gerere debet. Permulta praepremis nostris temporibus patitur damna a finitibus nationibus cupientibus amovere linguam slovenam etiam ex ultimo asylo. Nixi in Austriaca constitutione laborant patriotae sloveni per nonnulla jam decennia circa conservationem suae linguae, sed propter immensa obstacula paulum profecerunt in hac re. Nec in scholis si dictis popularibus traduntur elementa eruditionis patrio sermone juventuti slovenae, nec in actionibus forensibus obtinuit lingua slovena sua jura.

Sloveni addicti sunt religioni catholicae ab antiquissimis temporibus. Ad finem aevi XVI. tantum grassabatur inter eos Lutheri haeresis, quae tamen non potuit radicem agere in populo, sed mox locum dedit veritatis catholicae. Nunc assignati sunt curae pastorali novem episcoporum. Maximae parti Slovenorum invigilant episcopi Labacensis (Carniolia) et Lavantinus (Styria inferior). His accedunt praesules: Goritiensis, qui insignitus est munere archiepiscopali, Tergestinus, Gurcensis et Glanfortensis (Carinthia), Parentino-Polensis (Istria), Seccauiensis (Styria), Somboteliensis (Hungaria) et Utinensis (Italia). Novissimi quinque episcopi non pollent lingua slovena. Gurcensis — dr. Josephus Kahn, sub cuius episcopali potestate degunt ultra 100.000 Sloveni, capiens munus suum anno 1887 pro certo pollicitus est se slovenum sermonem disciturum esse, sed promisso non stetit. In visitatione slovenarum parochiarum praedicat germanice. Jussu ejus sacerdotes germanici, minime intelligentes Slovenos, vices gerunt sacerdotum slovenorum, missorum a dicto episcopo in parochias germanicae partis Carinthiae. Barbaris in dissitis Africae et Americae regionibus reddit ecclesia catholica jus mittens eis missionarios non ignaros idiomatis eorum—Slovenis, qui semper fidem servaverunt ecclesiae catholicae, non obtigit hoc.

Contentiones slovenae, appetentes unicum scopum tuendi, conservandi et in suis finibus fovendi sermonis

patrii et intentiones ecclesiae catholicae nunquam pugnaverunt inter se. Sacerdotes et laici concertabant in labore patriotico in pulchra harmonia, quae triste desiit paulum post adventum episcopi Jacobi Missia Labacum. Dictus praesul non est amicus nostri sermonis, quem, interrogatus de illo a ministro judiciali comite Schoenborn, vile descripsit tamquam idioma, quod in unaquaque fere villa aliter pronunciat. Gurcensi episcopo discituro linguam slovenam dissuasit de hac intentione tamquam inutili. Anno jubilaei millenarii mortis Slavorum apostoli s. Methodii initium accepit Labaci societas ss. Cyrilli et Methodii, cujus regulae § 2. hic est: Societati est propositum omnimodo adjuvandi et promovendi slovenas scholas juxta normam catholicopatrioticam. Quae societas prosequens pro suis viribus nominatum finem tradidit suam scholam elementarem in oppido Tergeste sororibus scholasticis III. ordinis s. Francisci. Iisdem sororibus mandabit societas ss. Cyrilli et Methodii etiam suam novam scholam in Velikovec (Völkermarkt) in Carinthia; attamen haudquaquam invenit gratiam coram oculis episcopi Labacensis. Sacerdotes, ei inhaerentes, persecutionem patiuntur. Praeses societatis c. r. professor et consistorii episcopalis consiliarius Thomas Zupan, sacerdos sine macula, amotus est initiate episcopo tam a seminario dioecetano puerorum Aloysiano, cui per plures annos optime praefuit, quam a supremo consilio pro rebus scholasticis in ducatus Carnioliae constituto, cujus membrum autem mansit, commendatus ab episcopo praepositus Labacensis dr. Leonardus Klotfutar, vehemens inimicus societati ss. Cyrilli et Methodii, destruens in dicto consilio illa pauca jura, quae obtinuit sermo slovenus in gymnasiis Carnioliae. Cur saepius nominatus praesul tam aegre fert slovenas contentiones? Anno 1887 irrepsit in ephemeridem nostram »Slovenski Narod« ex nimis parva cura redactionis vocabulum offendens Tuam Sanctitatem. Summopore dolentes hoc fatemur. Auctore episcopo Jacobo Missia tunc emissae sunt litterae, pastorales episcoporum provinciae Goritiensis prohibentes lectionem dictae ephemeridis. Haec revocavit suum ignominii osum effatum. Status ducatus Carnioliae unanimiter et solemniter enunciaverunt, dolendum esse, quod talis contumelia per dictam ephemeridem Capiti ecclesiae illata est. Sed frustra! Deus dimittit, episcopus Labacensis autem ignorat remissionem. Praeterito mense iterum confirmavit allatas litteras de anno 1887. — Patriotas, quibus irascitur episcopus Labacensis, instituerunt priore anno conventum, ubi consentiebant in hac sententia. Agnoscuntur principia

religionis catholicae tamquam firma norma progressus nationis slovenae et exprimitur votum, quod in hac et in patriotica basi unanimiter cooperantur omnes Sloveni in gravi certamine pro conservanda nationalitate. Catholicos, qui tam aperte consentiunt religioni catholicae, ausus est episcopus Jacobus Missia stigmatere tamquam »filios inobedientiae spernentes auctoritatem ecclesiasticam«. Hoc fecit in suo novissimo »Monito ad clerum de electionibus politicis«. Sacerdotes his litteris vetuit munus deputati adire ipso inconsulto, non promovere ullo modo partem patrioticam, iterum in mentem revocans litteras pastorales anni 1887 et prohibens lectionem patrioticarum ephemeridum, quae sunt amicissimae religioni catholicae, sed non praesuli, cujus actio detrimentum est religioni catholicae. Jubente episcopo sacerdotes in ecclesiis et cathedris et in poenitentiali nunc, quem eligunt deputati statuum Carnioliae, gravissimum bellum gerunt contra partem patrioticam. Contra hanc expositum est jussu dicti praesulis Sanctissimum in singulis ecclesiis, sicuti quondam hoc factum est contra Turcas.

Beatissime Pater, perdui tacuimus, nunc autem confisi Tuae Benignitati, quae tam benevolenter amplectitur omnes nationes, omnes christianas partes politicas, quaesumus auxilium. Nos deprecamur ex tota anima abusum Sanctissimi et ecclesiae in factas agitationes politicas. Pars patriotica slovena nunquam corata est per suos deputatos neque Labaci in consilio provinciali neque Viennae in consilio totius imperii nec minimum damnum inferre ecclesiae catholicae. Nostrae partis deputati sine ulla exceptione omnes nuper repudiaverunt coalitum cum apertis inimicis rei catholicae in dicto Viennensi consilio, quam gratia episcopi Labacensis florentes deputati se consociavissent liberalibus. Ex procedendi modo nominati praesulis contra nos periculum imminet toti ecclesiae. Si episcopus slovenae dioecesis Labacensis non erit adversarius justis desideriis nationalibus, etiam ceteri Slavi, non adhuc uniti cum ecclesia catholica, amittent unum obstaculum unionis, non amplius considerantes in episcopis gubernatores rerum temporalium et suppressores justorum jurium nationalium. Tuae Sanctitati nos ex toto corde esse deditos, praesertim quum tam praeclara Tui amoris erga nos documenta jam accepimus, aperte confitemur. Agnoscimus etiam episcopum Labacensem tamquam ducentem in rebus fidei et morum, nunquam autem in mere politicis, scientes eum alienum esse a nostro studio promovendi rem patrioticam slovenam.

(Dalje prihodnjič.)

Nova ameriška banka za evropska posojila. Nemyorska bančna tvrdka S. W. Straus & Co. je ustanovila novo ameriško banko za evropska posojila. Ta banka se naziva National Bank and Trust Company. Svoje delovanje bo zaenkrat razširila na Nemčijo, Anglijo in Francijo.

Belgijska narodna banka znižala obrestno mero. Belgijska Banque Nationale je znižala obrestno mero za pol odstotka na štiri odstotke. To znižanje znači dobro znamenje za denarno situacijo v Belgiji.

Francoski zlati in srebrni novci. Francoski zlati in srebrni novci, ki so bili kovani pred uveljavljenjem valutnega zakona, so izgubili za 30. junijem svoj zakomiti tečaj. Srebrnih novcev francoska Narodna banka ne bo več kupovala, navzlic temu pa obdrže svojo trgovsko vrednost. Kar se pa tiče zamenjave bankovcev v zlatu, bo francoska narodna banka te zamenjavala le v zlatih palčkah v vrednosti 200.000 oziroma 210.000 frankov, počenši z 2. julijem, ker še nima zlatih novcev.

Svetovne zaloge zlata. Kakor poročajo izvestja »Federal Reserve Board« v Washingtonu, znaša skupna vrednost zalog zlata 9.475.000.000 dolarjev. Zaloge zlata v Ameriki so se v zadnjih letih znižale za 100 milijonov dolarjev. To stanje je bilo do konca leta 1927. Od tega časa se je samo v Združenih državah znižala zalog za 283 milijonov dolarjev. Vendar so pa te zaloge v Združenih državah še vedno za 4306 milijonov večje nego so bile leta 1924. — Leta 1927 so najbolj zvečale svoje zaloge zlata Argentinja (za 79 milijonov dolarjev), Brazilija (za 18 milijonov) in Belgija (za 14 milijonov dolarjev). — Iz teh izvestij je razvidno, da so se svetovne zaloge zlata od leta 1924 zvečale za 775 milijonov dolarjev, dočim so Severoameriške družene države izvozile od tega časa zlata v vrednosti 200 milijonov dolarjev.

Industrija.

Avstrijska avtomobilna industrija napreduje. Avstrijske avtomobilne tovarne so vedno dobro zaposlene. Mnogo pričakujejo od izdelovanja lahkih tovornih avtomobilov. Število tovornih avtomobilov se je v Avstriji v zadnjem letu zvišalo od 7835 na 9672. Koncem leta 1924 je bilo le 5115 tovornih avtomobilov. Avtobusov se je nekaj manj naročilo. V Avstriji je sedaj v prometu 700 do 800 avtobusov. Polovico od teh ima pošta. Se pred par leti je bilo v Avstriji le okoli 200 avtobusov. Koncem leta 1927 so našli v Avstriji 23.817 avtomobilov, koncem 1925 le 14.145. Avstrijske avtomobilne tovarne tudi mnogo izvažajo, čeprav imajo na drugi strani veliko inozemsko konkurenco. Leta 1927 so

eksportirali 3252 avtomobilov, importirali pa 1833. Eksport znaša 333 milijonov šilingov, import pa 9.9 milijonov, tako da je Avstrija v tem oziru zelo aktivna. Največja odjemalka je Nemčija, kamor so izvozili 1821 avtomobilov, nato pride Ogrska s 367, Češkoslovaška s 334, Poljska z 228, Rusija z 125 avtomobili itd. Avstrija je edina država, v kateri je več motornih koles nego pa avtomobilov. Temu je vzrok majhna kupna moč prebivalstva in pa davek na avtomobile. Leta 1927 so našli v Avstriji 28.006 motornih koles, koncem leta 1924 pa samo 10.401, tako da se je v zadnjih štirih letih dvignilo število za 180 odstotkov. Leta 1927 so uvozili 4468 motornih koles, izvozili pa le 949. Največ jih uvaža Anglija.

RAZNO.

Na državni trgovski akademiji v Ljubljani se je vršil zaključni izpit pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. inšpektorja Mihajla Presla o. do 26. junija. Kandidatov je bilo 17, kandidatkinj pa 10. Zrelostni izpit so napravili: Brejec Majda, Breščak Frida, Ermenc Davorin, Hodnik Kristjan, Jordan Danica, Kavčič Rudolf, Kordelič Srečko, Mašera Vida (z odliko), Matjan Mateja, Merhar Radoslav, Premrov Milivoj, Rant Jelko, Romih Josip, Savnik Ivan, Schumi Dagmar, Stroj Rudolf, Smid Mirko, Traun Vanda, Vivod Mica, Windischer Jelka, Zupančič Erna in Turina Lado. Štirje kandidati so bili reprobirani za tri mesece, eden pa za celo leto.

Diktiranje cen v Italiji. Na seji intersindikalnega odbora pod predsedstvom glavnega tajnika fašistične stranke Turatija, so sklenili ustanoviti posebne komisije v vseh pokrajinah Italije, ki bodo diktirale cene živim in raznim industrijskim izdelkom.

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 18 hlapcev, 3 viničarji, 2 malarji, 3 kotlarji, 2 lakirniki, 2 čevljarja, 2 krojača, 2 natakarija, 3 kleparji, 1 slaščičar, več vajencev (mizarske, ključavničarske, slikarske, sodarske, natakarske, pekovske, kotlarske obrti in trgovske stroke) in tudi 4 kmečke dekletke, 2 kmečki gospodinjci, 7 kuharic, 7 služkinj, 3 hotelske kuharice, 1 kuharica v grajščino, 1 gospodinja s kavcijo, 17 šivilj za perilo, 1 šivilja za obleko, 1 vzgojiteljica, 2 varuški, 2 kuharici k orožnikom in 2 postrežnici.

Financijska rehabilitacija Kitajske. »Times« poročajo iz Schanghaija, da je kitajska gospodarska konferenca sklenila več točk, v katerih predvsem zahteva finančno rehabilitacijo Kitajske. Priporoča ustanovitev centralne banke za izdajanje bankovcev, odpravo taela in sprejem dolarja kot standardno enoto, kakor tudi omejitev vojaških izdatkov.

DOBAVA, PRODAJA.

Nabava avtomatičnih tehtnic. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje pismeno dražbo za dobavo 3 avtomatičnih tehtnic za pakete. Dražba bo dne 6. avgusta 1928 ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec, 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, soba št. 41, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Dražbe oskrbovanja poštne vožnje v svrhu izpraznjevanja pisemskih nabiralnikov v Ljubljani. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani oddaja na podlagi čl. 86—98 zakona o državnem računovodstvu v zakup za eno leto oskrbovanje vožnje za izpraznjevanje pisemskih nabiralnikov v Ljubljani. Javna ustna dražba se bo vršila komisijončno ob 11. uri dne 28. julija t. l. v pisarniškem prostoru mestnega magistrata v Ljubljani. Sprejemanje ponudnikov se prične ob 10. uri. Začasna kavcija v znesku 2000 dinarjev se mora položiti do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg št. 2, soba št. 41. Natančnejši pogoji so na vpogled pri Mestnem magistratu v Ljubljani, pri vseh ljubljanskih poštah, pri občini in pošti na Viču in v Mostah in pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani.

Dobave. Mašinsko odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. julija t. l. ponudbe glede dobave 400 steklenic čistila »Sidel« in 1000 doz čistilne paste »Globus«. — Saobračajno-komercijelno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. julija t. l. ponudbe glede dobave 2000 litrov denaturiranega špirta in konopnenih vrvice ter motvoza. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. julija ponudbe glede dobave »Roulé« balat jermen; do 9. julija t. l. glede dobave ležajev za električne lokomotive; do 11. julija t. l. glede dobave 1 centrifugalne sesalke. — Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 7. julija t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg kalcijevega karbida. — Predmetni pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. — Dne 13. julija se bo vršila pri Komandi 32. artiljerijskega polka v Mariboru ofertalna licitacija glede dobave živil (fižol, riž, testenine, zdrob, olje, kava, sladkor itd.). Pogoji so na vpogled pri isti komandi. — Dne 14. julija t. l. se bo vršila pri 16. artiljerijskem polku v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave živil (krompir, fižol, riž, zdrob, čebula, olje, kis, sladkor itd.). Pogoji so na vpogled pri istem polku.

Prodaja. Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 14. julija t. l. ponudbe glede prodaje lesa.

Dobave. Gradbeno odeljenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 10. julija t. l. ponudbe glede dobave borovega lesa; do 13. julija t. l. pa glede dobave stružnice. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 5. julija t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg strojnega olja. — Direkcija državnih železnic, saobračajno-komercijelno odeljenje v Subotici, sprejema do 9. julija t. l. ponudbe glede dobave 7500 kg svinčenih plomb; do 13. julija t. l. glede dobave stekla za svetiljke; do 14. julija t. l. pa glede dobave drogov, izolatorjev itd. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 16. julija t. l. pri mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani glede dobave elektromotorjev; pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave bukovih drv in premoga; pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega materijala (bakrene plošče, žebli, železo, pločevina, usnje za podplate, pečatnice, etikete, envelope, papir, portland-cement, dekstrin, barva, firnež, olje, smirkovo platno, žarnice, žica itd.).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 30. JUNIJA 1928.

Kljub zadnjemu dnevu v mesecu je bil trg dobro založen in obiskan. Na trgu je bilo 14 s svinjino, 4 s krompirjem in zelenjavo in 20 s črešnjami naloženih voz. Slaničarji, kakor tudi domači mesarji so prodali svoje blago po dosedanjih cenah.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 600 komadov. Cene so bile piščancem 1250—30 Din, kokošem 35—60, racam in gosem 50—80, kozličem 75—100, koštrunom 125—150, domačim zajcem 10—30, karnarčkom 50—75 Din za komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene krompirju padajo in sicer letošnjemu 4—5, lansnemu 075—125 Din za kilogram, solati 050—150, karfižoli 7—15, kumarcam 4—10 za komad, kislemu zelju 350, maslu 36—65, siru 25—85, grahu v stroju 8, fižolu v stroju 14—16 za kg. Sadju: črešnjam, katerih je bilo v veliki obilici na trgu, 3—8, marelicam in breskvam 36, svežim figam 32, hruškam 20, jabolkam (stari) 10 Din za kg, jagodam 8—10, borovnicam 250—350 Din za liter. Cvetlicam: 050 do 10, z lonci vred 15—50 Din komad.

Lončena in lesena roba: 1—100 Din, brzove metle 225—5, lesene grablje 6—8, vile 7, cepci in držala za sekire, motike in kose 8—10 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu: V sredo 27. junija so kmetje pripeljali 14 voz sena, 4 voze slame, v soboto 30. junija pa 24 voz sena in 7 voz slame na trg. Cene so bile senu 60—100, slami pa 40—50 Din za 100 kg, slami tudi 175—2 Din za otep.

VELETRGOVINA
A. ŠARABON
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovidno žganje, moko in deželne pridelke. — Raznovidno
RUDNINSKO VODO
Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina.
Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

KUVERTA
družba z o. z.
Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Karlovska c. 2
Vožaraki pot 1
Trgovci in industrijci
TRGOVSKI LIST!
se priporoča za oglašanje inseratov!

Veletrgovina
kolonijalne in špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVEZNICA. * TELEFON. ŠT. 2382.